

Zdravotní politika Libereckého kraje 2023-2025 MONITORING AKČNÍHO PLÁNU ZA ROK 2023

**DLOUHODOBÝ PROGRAM ZLEPŠOVÁNÍ ZDRAVÍ OBYVATEL
LIBERECKÉHO KRAJE**

Vyhodnocení akčního plánu 2023-2025 za rok 2023

Obsah

1 Úvod.....	3
Cíl 1: Podpora zdraví během celého života	7
Akční plán: Zdravý start do života, zdraví mladých	7
Akční plán: Zdravé stárnutí	9
Cíl 2: Zdravější životní styl.....	11
Akční plán: Podpora pohybové aktivity populace.....	11
Akční plán: Správná výživa a stravovací návyky populace	13
Cíl 3: Duševní zdraví	15
Cíl 4: Omezení zdravotně rizikového chování.....	18
Akční plán: Úrazy.....	18
Akční plán: Oblast závislostí.....	20
Cíl 5: Snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí – životní prostředí	22
Cíl 5: Snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí – pracovní prostředí	24
Cíl 6: Zvládání infekčních onemocnění	26
Cíl 7: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění.....	28
Akční plán: Nádorová onemocnění	28
Akční plán: Diabetes mellitus	30
Akční plán: Orální zdraví	32
Akční plán: Kardiovaskulární onemocnění	34
Cíl 8: Zdraví, důležité hledisko v činnosti všech resortů.....	36
Akční plán: Posílení role veřejné správy v oblasti zdraví, přizvání další složky společnosti, sociální skupiny, jednotlivce k řízení a rozhodování	36
Akční plán: Monitoring zdravotního stavu a determinant zdraví.....	38
Akční plán: Zdravotní gramotnost.....	40
2 Seznam zkratk	42

1 ÚVOD

Zastupitelstvo LK schválilo dne **28. 3. 2023** usnesením č. **117/23/ZK** dokument **Zdravotní politika Libereckého kraje 2022 - Dlouhodobý program zlepšování zdraví obyvatel Libereckého kraje – akční plán 2023-2025**.

Zdravotní politika Libereckého kraje 2022 – Dlouhodobý program zlepšování zdraví obyvatel Libereckého kraje (dále jen „Zdravotní politika“) je rozvojovým dokumentem, který rozpracovává strategii schválenou vládou České republiky pod názvem „Zdraví 2030 – Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 (dále jen „Strategický rámec Zdraví 2030“), a to v podmínkách Libereckého kraje (dále jen „LK“).

Jejím smyslem je poukázat na význam zdraví nejen v kontextu spokojenosti obyvatel, ale také v kontextu vývoje a prosperity kraje. Dosahováním svých cílů se Zdravotní politika snaží na úrovni LK plnit motto Strategického rámce Zdraví 2030: „Zdraví všech skupin obyvatel se zlepšuje“. Za tímto účelem **Zdravotní politika definuje 8 cílů**. Cíle se vztahují na vybrané oblasti zdraví obyvatel a je jich dosahováno na základě plnění opatření a aktivit schválených akčních plánů. Vyhodnocení akčního plánu 2023-2025 **monitoruje plnění těchto opatření a aktivit za uplynulý rok 2023**.

Cíl 1: Podpora zdraví během celého života – obecná část

- Zdravý start do života, zdraví mladých
- Zdravé stárnutí

Cíl 2: Zdravější životní styl

- Podpora pohybové aktivity populace
- Správná výživa a stravovací návyky populace

Cíl 3: Duševní zdraví

Cíl 4: Omezení zdravotně rizikového chování

- Úrazy
- Oblast závislostí

Cíl 5: Snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí

Cíl 6: Zvládání infekčních onemocnění

Cíl 7: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění

- Nádorová onemocnění
- Diabetes mellitus
- Orální zdraví
- Kardiovaskulární onemocnění

Cíl 8: Zdraví, důležité hledisko v činnosti všech rezortů

- Posílení role veřejné správy v oblasti zdraví, přizvání další složky společnosti, sociální skupiny, jednotlivce k řízení a rozhodování
- Monitoring zdravotního stavu a determinant zdraví
- Zdravotní gramotnost

Mezi oblasti zdraví, které byly vybrány pro sledování a plnění aktivit v rámci schválené Zdravotní politiky 2022 a akčního plánu 2023-2025, **byla v průběhu roku 2023 nově zařazena oblast kardiovaskulárních onemocnění** (Cíl 8: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění). S ohledem na výsledky sledování statistických informací o vývoji zdraví obyvatel LK v této oblasti byla kardiovaskulární onemocnění vyhodnocena jako velmi významná a v průběhu roku 2023 se podařilo nalézt vhodného odborného garanta.

Plnění opatření a aktivit je hodnoceno v tabulkách akčních plánů jednotlivých oblastí zdraví. Tabulka akčního plánu obsahuje mimo jiné popis konkrétních aktivit, jejich realizátory či spolupracující subjekty a dále slovní hodnocení plnění aktivit v roce 2023. **Aktivity jsou hodnoceny následujícím způsobem:**

Ano – k naplnění aktivity se vztahuje alespoň jedna realizovaná činnost nebo výstup, ke kterému došlo v roce 2023 a který znamená určitý pokrok, vedoucí k naplnění aktivity, nebo si je vyplňující vědom, že k naplnění aktivity v roce 2023 došlo.

Částečně – k naplnění aktivity se vztahuje činnost, která byla provedena jen z části. Případně se tato činnost přímo nevztahuje k aktivitě, ale ovlivňuje ji.

Ne – k naplnění aktivity se nevztahuje ani jedna činnost, kterou by v roce 2023 došlo k realizaci nějaké akce či k nějakému pokroku, který by vedl k naplnění aktivity.

Složení pracovní skupiny pro realizaci Zdravotní politiky v roce 2023:

Předseda:

PhDr. Alena Riegerová, vedoucí odboru zdravotnictví, KÚ LK

Místopředseda:

Bc. Lena Mlejnková, předsedkyně Výboru pro zdravotnictví Zastupitelstva LK

Koordinátor

Ing. Jana Loosová, Ph.D., ředitelka KHS LK

Tajemník:

Mgr. Michaela Hochmanová, zaměstnanec oddělení ekonomiky a zdravotní politiky odboru zdravotnictví, KÚ LK

Členové:

Mgr. Vladimír Richter, člen Rady LK, řízení resortu zdravotnictví LK

MUDr. Lukáš Čermák, pověřen řízením regionální pobočky VZP Ústí n/Labem, do 11. 4. 2023

MUDr. JUDr. Petr Honěk, MHA, ředitel regionální pobočky VZP Ústí n/Labem, od 12. 4. 2023

Ing. Giljan Dobrevová, analytička zdravotní péče, Regionální pobočka VZP Ústí n/Labem, pobočka pro Liberecký a Ústecký kraj

MUDr. Renáta Kurková, všeobecná praktická lékařka

Ing. Lidie Vajnerová, zástupkyně ANNOLK

Mgr. Martin Mísař, vedoucí lékárník, lékárna KNL

Členové - garanti jednotlivých cílů:

Mgr. Kristýna Dachsová, odborný rada – zdravotní politika a podpora zdraví, KHS LK, do 30. 9. 2023

Ing. Nela Jágrová, odborný rada – zdravotní politika a podpora zdraví, KHS LK, od 1. 10. 2023

MUDr. Jana Pilnáčková, ředitelka sekce ochrany a podpory veřejného zdraví, KHS LK

MUDr. Jana Prattingerová, vedoucí oddělení ústavní epidemiologie, KNL, do 31. 8. 2023

MUDr. Monika Hausenblasová, ředitelka odboru protiepidemického, KHS LK, od 1. 9. 2023

MUDr. Jiří Bartoš, MBA, přednosta Komplexního onkologického centra, KNL

MUDr. Jaromír Hons, Ph.D., přednosta Centra psychiatrie, KNL

Mgr. Aleš Lebeda, DBA, krajský protidrogový koordinátor, KÚ LK, do 31. 8. 2023

Mgr. Milena Kučerová, krajská protidrogová koordinátorka, KÚ LK, od 1. 9. 2023

Mgr. Michal Mochal, vedoucí oddělení silniční dopravy, KÚ LK

Mgr. Lucie Ptáčková, gerioterapeutka oddělení následné péče, KNL

MUDr. Radomír Sekvard, stomatolog

Doc. PaedR. Aleš Suchomel, Ph.D., děkan Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, TUL

MUDr. Jindra Vejrychová, vedoucí Diabetologického centra, KNL

Daniela Jansíková, SZÚ Praha, dislokované pracoviště v LBC, od 23. 1. 2023

MUDr. Pavla Hromádková, praktická lékařka pro děti a dorost

MUDr. Tomáš Roubíček, Ph.D. FESC, lékařský ředitel, lékař Kardiovaskulárního centra, KNL,
od 1. 10. 2023

Cíl 1: Podpora zdraví během celého života
Akční plán: Zdravý start do života, zdraví mladých

Garant: MUDr. Pavla Hromádková, PLDD

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Snižování rizikových faktorů z oblasti životního stylu dětí a mládeže

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částičně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Podpora správné výživy, zdravého stravování	1.1 Podpora pořádání předporodních kurzů - individuální konzultace s rodiči na téma kojení	2023-2025	Ano	Předporodní kurzy v LK - tématem je příprava k porodu, období šestinedělí, kojení.	Porodnická oddělení v LK	počet předporodních kurzů - 68 (26 Česká Lípa, 19 LBC, 23 JBC - celkem proškoleny 381 maminek)	
	1.2. Podávání informací o správné výživě v rámci prvních 1000 dnů života dítěte	2023-2025	Ano	Zvýšení informovanosti o kampani 1000 dnů: KHS LK byl osloven ÚZIS s žádostí o umístění odkazu na kampaň na stránky www.NZIP.cz; předání informací vrchním sestřím porodnic v LK.	KHS LK	ano/ne - ano	
	1.3 Udržení stávající dostupnosti financování aktivit z Dotačního fondu LK - oblast podpory Zdravotnictví	2023-2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK - odbor zdravotnictví, ve spolupráci s žadateli	počet podpořených projektů - 4	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
2. Podpora pohybových aktivit dětí a mládeže	2.1 Udržení stávající dostupnosti financování aktivit z Dotačního fondu LK - oblast podpory Zdravotnictví	2023-2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK - 2023 (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK - odbor zdravotnictví, ve spolupráci s žadateli	počet podpořených projektů - 2	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
	2.2 Snižování počtu dětí s vadným držetím těla - financování aktivit z Dotačního fondu LK - oblast podpory Zdravotnictví	2023-2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK - 2023 (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK, KHS LK, PLDD	počet podpořených projektů - 1	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
3. Podpora zdravotní gramotnosti rodičů	3.1. Udržení stávající dostupnosti financování aktivit z Dotačního fondu LK - oblast podpory Zdravotnictví	2023-2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK - 2023 (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK - odbor zdravotnictví, ve spolupráci s žadateli	počet podpořených projektů - 2	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
	3.2 Podpora a využití projektů k poskytování informačních materiálů rodičům	2023-2025	Ano	Informační materiály: o dětské pohotovosti, prevenci zánětu středního ucha, jak podávat léky na teplotu, videospoty v čekárnách, o exému, kašli atd.	NNO, KÚ LK, SZÚ	počet edukačních materiálů - ordinace PLDD disponují velkým počtem informačních materiálů pro rodiče	
4. Podpora psychohygieny u dětí a mládeže	4.1 Podpora rozvoje psychohygieny dětí a mládeže (se zaměřením na adolescenty na středních školách) skrze školení školních psychologů středních škol	2023-2025	Ano	Seminář: Redukce psychosomatických obtíží u žáků středních škol; Koučink jako forma osobnostního rozvoje v prevenci psychosomatických obtíží u žáků středních škol - určené pro školní psychology a výchovné poradce středních škol.	doc. PhDr. Markéta Švamberk Šauerová, Ph.D., KÚ LK, KHS LK	počet školení - 2	

Příklady dobré praxe

Praktický seminář „Redukce psychosomatických obtíží u žáků středních škol“:

Projekt reagoval na narůstající problematiku psychosomatických potíží žáků základních a středních škol jako následek, mimo jiné, distanční výuky v době covidových restrikcí. Toto bylo vyhodnoceno jako velmi alarmující a hodné zřetele ze strany LK, proto se rozhodl spolupracovat s psychologkou, která má bohaté zkušenosti. Úvodní workshop, který proběhl v únoru 2023, byl určen školním psychologům a výchovným poradcům. Ti měli možnost se dozvědět více o aktivitách ke zmírnění stresu žáků středních škol. Program byl pojatý zážitkově, sami na sobě si účastníci mohli vyzkoušet způsob práce s různými technikami, aby dále byli schopni dle uvážení vybrané techniky realizovat přímo na školách.

Praktický seminář „Koučink jako forma osobnostního rozvoje v prevenci psychosomatických obtíží u žáků středních škol“:

V září 2023 proběhl seminář, který navazoval na úvodní workshop. Během semináře si účastníci prakticky vyzkoušeli jednoduché koučovací techniky, které vedou žáka k podpoře jeho vlastní odpovědnosti za své duševní zdraví. Techniky byly cíleně zaměřeny na aktivní dosahování změny, prevenci prokrastinace a podporu duševního zdraví. Součástí semináře bylo rovněž seznámení s jednoduchými relaxačními technikami.

Cíl 1: Podpora zdraví během celého života

Akční plán: Zdravé stárnutí

Garant: Mgr. Lucie Ptáčková, gerioterapeutka oddělení následné péče, KNL

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Zlepšení zdravotního stavu seniorů aktivním přístupem, aktivní senior připravený na stárnutí

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částičně- NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Podpora pohybových aktivit seniorů	1.1 Udržení stávající kvality a dostupnosti financování aktivit pro seniory z Dotačního fondu LK - oblast podpory zdravotnictví	2023-2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK - 2023 (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK - odbor zdravotnictví, ve spolupráci s žadateli	počet podpořených aktivit - 6	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
	1.2 Podpora aktivit seniorů na úrovni komunit	2023-2025	Ne		SZÚ, NNO, podpora mezirezortní spolupráce na krajské a místní úrovni	počet podpořených aktivit - 0	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
2. Zajišťování aktivního života seniorů v bezpečném domácím prostředí	2.1 Podpora činnosti poradenské péče o seniory	2023-2025	Ano	V LK existují dvě geriatrické ambulance a přes 100 služeb, které se věnují pomoci seniorům v různých oblastech života (poradensví, osobní asistence, pečovatelská služba atp.).	Poradny na území LK	počet poraden - 2 geriatrické ambulance a v katalogu sociálních služeb je evidováno 130 služeb pro seniory	
	2.2 Podpora života seniorů s přihlédnutím k jejich specifickým potřebám/podpora domácí péče	2023-2025	Ano	Projekt For Care - efektivní přístup k včasné diagnostice demence, edukaci a podpoře neformálních pečujících o osoby s demencí.	KÚ LK, obce LK, NNO, SZÚ	počet podpořených aktivit - 1	
3. Zlepšení dostupnosti péče o choroby ve stáří	3.1 Zlepšení informovanosti o dostupnosti zdravotní péče - Národní akční plán přípravy na stáří (problematika Alzheimerovy choroby a ostatních kognitivních poruch)	2023-2025	Ano	Ve spolupráci se SZÚ akce Prevence je zábavnější než demence ve vestibulu KÚ LK - pro zaměstnance úřadu i pro veřejnost.	KÚ LK ve spolupráci se SZÚ	počet podpořených aktivit - 1/ počet vytvořených materiálů - 0	
	3.2 Podpora činnosti ambulantní péče	2023-2025	Ano	NAPAN - Národní akční plán na Alzheimerovu nemoc a obdobná onemocnění 2020-2030; projekt Doporučené postupy pro diagnostiku a léčbu Alzheimerovi nemoci a jiných kognitivních poruch; administrativní podpora při vzniku ambulance v oboru geriatry (metodika hodnocení geriatrické křehkosti, vyhodnocení nutričního stavu a sarkopenie geriatrického pacienta).	Ambulantní zařízení na území LK	počet podpořených aktivit - 3	
	3.3 Podpora hospicové péče, včetně terénní hospicové péče	2023-2025	Ano	Finanční podpora provozu Hospicu sv. Zdislavy.	KÚ LK	počet podpořených aktivit - 1	
4. Zvyšování zdravotní gramotnosti v oblasti zdravého stárnutí	4.1 Podpora edukačních akcí, přednášek na území LK, financování aktivit pro seniory z Dotačního fondu LK - oblast podpory Zdravotnictví	2023-2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK - 2023 (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK - odbor zdravotnictví, ve spolupráci se žadateli	počet podpořených aktivit - 4	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.

Příklady dobré praxe

Podpora pacientů s diagnózou Alzheimerovy choroby a jiných kognitivních poruch:

LK je cestou oddělení následné péče KNL zapojený do projektu na podporu péče o pacienty, kteří žijí se syndromem demence (NAPAN - Národní akční plán na Alzheimerovu nemoc a obdobná onemocnění 2020-2030), který v roce 2023 pokračoval. KNL byla oslovena jako první s pilotním projektem, do kterého se mohou zapojit jak praktičtí lékaři, tak i lékaři specialisté (geriatri, neurologové, psychiatři, kliničtí psychologové a další). Primářka MUDr. Věra Mikulecká a Mgr. Ptáčková z KNL, oddělení následné péče, jsou kontaktními osobami. Projekt nese název: „Doporučené postupy pro diagnostiku a léčbu Alzheimerovi nemoci a jiných kognitivních poruch“, podpořený z fondů EHP/Norska 2014-2021. Projekt přímo navazuje na strategický dokument NAPAN. Klade si za cíl vytvořit mezioborový konsenzus v oblasti diagnostiky a léčby Alzheimerovy choroby a jiných kognitivních poruch, a tak přispět k efektivitě systému péče i návaznosti jednotlivých služeb pro tuto cílovou skupinu.

Nadále také pokračuje, pod vedením paní primářky MUDr. Věry Mikulecké, Pilotní projekt na podporu geriatrických ambulancí – „Metodika hodnocení geriatrické křehkosti“ a „Vyhodnocení nutričního stavu a sarkopenie geriatrického pacienta“. Cílem je nalezení správného klíče k vyhodnocení stavu, nastavení plánu péče i zmapování úhrady výkonů přes zdravotní pojišťovny. Nad rámec tohoto projektu hodnotí oddělení následné péče KNL některé další ukazatele geriatrické křehkosti (například sílu stisku rukou – dynamometr atd.).

Akce „Prevence je zábavnější než demence“:

Při příležitosti „Mezinárodního dne Alzheimerovy choroby“ pořádal SZÚ ve spolupráci s odborem zdravotnictví v prostorách KÚ LK v září 2023 interaktivní výstavu „Prevence je zábavnější než demence“. Zaměstnanci úřadu a návštěvníci z řad veřejnosti si v rámci výstavy mohli vyzkoušet hry, kterými získali informace o této chorobě, jak jí předcházet, nebo jaké potraviny a aktivity mozku prospívají nebo mu naopak škodí.

Cíl 2: Zdravější životní styl

Akční plán: Podpora pohybové aktivity populace

Garant: doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D., děkan Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, TUL

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Zlepšení pohybové aktivity zaměřené na vybrané populační skupiny

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO- částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Podpora pohybových aktivit pro děti a dospělé	1.1 Udržení stávající dostupnosti financování aktivit z Dotačního fondu LK - oblast podpory Zdravotnictví	2023–2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK - 2023 (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK - odbor zdravotnictví, ve spolupráci s žadateli	počet podpořených projektů - 11	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
	1.2 Podpora akcí s obsahem pohybových aktivit (Dny Země, Dny zdraví, Týden mobility, Parky v pohybu, Seniorská míle..)	2023–2025	Ano	Den zdraví HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ - v Turnově a v Jilemnici (stanoviště KTV TUL - Zdraví v pohybu, pohyb ve zdraví); Zdravotní výzva odboru zdravotnictví Krajská šlapka 2023 pro zaměstnance KÚ LK.	KÚ LK, KHS LK, SZÚ, TUL, NNO	počet podpořených projektů - 3	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí.
2. Analýza dopadu Covid-19 na pohybovou aktivitu populace	2.1 Zhodnocení dopadů Covid-19 na pohybovou aktivitu populace	2023–2025	Částečně	V rámci KTV byla vypsána témata BP/DP zaměřená na dopad Covidu-19 na pohybovou aktivitu.	TUL - KTV	projekty, bakalářské práce, diplomové práce studentů TUL - 0 (témata jsou vypsána, ale studenty nevybrána)	Doba plnění bakalářských prací, podmíněno volbou studenta.
3. Zvyšování zdravotní gramotnosti v oblasti zdravého životního stylu	3.1 Analýza pohybové aktivity populace v LK	2023–2025	Částečně	V rámci KTV byla vypsána témata BP/DP zaměřená na úroveň pohybové aktivity populace LK.	TUL - KTV	bakalářské práce, diplomové práce studentů TUL - 0 (témata jsou vypsána, ale studenty nevybrána)	Doba plnění bakalářských prací, postupné snížení atraktivity témat.

Příklad dobré praxe

Výzkum KTV „Tělesné parametry a motorická vyspělost československých dětí po 100 letech“:

Přesně po 100 letech, v březnu až dubnu 2023, zopakovali odborníci z KTV, Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TUL, rozsáhlé unikátní šetření tělesných parametrů a motorické vyspělosti u 11–19letých jedinců, které v roce 1923 zorganizovali otec a syn Roubalovi na středních školách tehdejšího Československa.

V roce 2023 se do hodnocení zapojilo celkem 2599 chlapců a 2142 dívek na 15 českých a 5 slovenských víceletých gymnáziích. Ve všech případech šlo o školy, které se zúčastnily již původního výzkumu v roce 1923. LK reprezentovalo Gymnázium F. X. Šaldy v LBC, které je přímým pokračovatelem Státního československého reformního reálného gymnasia v Liberci.

Chlapci a dívky se měřili a vážili a následně prošli testy motorické výkonnosti, kam patřil skok do dálky z místa, hod míčkem do dálky z místa, shyby podhmatem, rychlostní běh a vytrvalostní běh.

Výsledky z roku 2023 ukázaly, že současné děti jsou v průměru o 10 cm vyšší a mají významně vyšší tělesnou hmotnost než jejich vrstevníci z roku 1923. To odpovídá dlouhodobým vývojovým trendům v naší populaci. Z hlediska tělesné výšky byly navíc zaznamenány shodné výsledky s celostátním antropologickým výzkumem z roku 2001 u 18–19leté populace. To naznačuje skutečnost, že již nedochází k pravidelnému růstu tělesné výšky naší populace tak, jak tomu bylo v celém předchozím století.

Výsledky motorických testů ukázaly podobné výsledky s rokem 1923, přičemž byl zaznamenán mírný propad výkonnosti u shybů a naopak mírný vzestup průměrných výkonů u skoku do dálky a rychlostního běhu, a to zejména z důvodu vyšší tělesné výšky současné populace. K tomu je nutné poznamenat, že do druhé poloviny minulého století se motorická výkonnost, zejména z důvodu zlepšování zdravotní péče a kvalitnější výživy v populaci dětí a mládeže, obecně zvyšovala. Teprve v posledních dekádách byl zaznamenán zvrát a dochází k negativnímu poklesu tělesné zdatnosti. Zkráceně řečeno, výsledky motorických testů ukázaly, že jsme se v současné populaci 11–19letých jedinců vrátili na úroveň po 1. světové válce. Navíc je trend stále klesající, což je rozhodně negativní zprávou vyplývající z výzkumu.

Současně je nutné na základě dat z roku 2023 upozornit na vysoký výskyt jedinců s extrémními hodnotami v tělesné hmotnosti na obou stranách spektra a v pohybové schopnosti v oblasti nízkých hodnot, tedy u tělesně nezdatných jedinců. Těchto extrémů v populaci výrazně přibýlo. V roce 1923 byla populace homogennější. I když v roce 2023 byla průměrná hodnota v měřených položkách podobná, tak současně byly zaznamenány výraznější extrémní hodnoty. Přitom jedinci tělesně nezdatní, kteří dosahují extrémně nízkých hodnot v pohybové zdatnosti, představují potenciální zdravotní riziko spojené s výskytem civilizačních onemocnění, zejména kardiovaskulárního systému souvisejících s nedostatkem pohybu.

Cíl 2: Zdravější životní styl
Akční plán: Správná výživa a stravovací návyky populace

Garant: MUDr. Jana Pilnáčková, ředitelka sekce ochrany a podpory veřejného zdraví, KHS LK

Spolupracující: Ing. Kateřina Hochmalová, KHS LK

Cíl: Zlepšení výživy a stravovacích návyků populace

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Vytváření zdravé skladby výživy v dětském věku	1.1 Podpora aktivit v jídelnách MŠ a ZŠ	2023-2025	Ano	Doporučení ve vztahu k hodnoceným jídelničkám dle ND, edukace a doporučení ke snížení obsahu soli v pokrmech v návaznosti na provedená měření, k ozdravení jídelničky na ZA.	KHS LK	počet podpořených aktivit / aktivita v rámci SZD - (doporučení k jídelničkám 25x, edukace k obsahu soli 43x, edukace k ozdravení jídelničky na ZA 93x)	
2. Zajišťování sběru dat prostřednictvím dozoru nutriční kvality společného stravování OOVZ a jejich analýza	2.1 Hodnocení školních jídelniček s využitím "Studie aktualizace standardu nutriční adekvátnosti školních obědů"	2023-2025	Ano	Sběr měsíčních jídelniček, spotřebních košů jako podkladu pro vyhodnocení dle metodiky ND, rozhovory s vedoucími školních jídelen o skladbě pokrmů.	KHS LK	počet vyhodnocených jídelniček - 25 ve školních jídelnách a 93 jídelniček v rámci LDR	
	2.2 Podpora systematického školení personálu školních jídelen a provozovatelů stravovacích služeb	2023-2025	Ano	Porady vedoucích školních jídelen a školení "Hygienického minima" ve školních jídelnách.	KÚ LK, KHS LK	počet školení - 18	
3. Podpora vědecky podloženého hodnocení zdravotních rizik	3.1 Podpora hodnocení mikrobiální bezpečnosti pitné vody	2023-2025	Ano	Odběry vzorků pitné vody na ZA a v ZŠ, odběr vzorků pitné vody pro stanovení olova ve školách a školských zařízeních, měření obsahu soli v polévkách a školních jídelnách, měření teplot připravovaných pokrmů ve školních jídelnách.	KHS LK	počet provedených kontrol/odebraných vzorků - (odběr vzorků pitné vody v ZA a v ZŠ 12x, odběr vzorků vody pro stanovení olova 189x, měření obsahu soli v polévkách a ŠJ 43x, měření teplot připravovaných pokrmů 59x)	
4. Zvyšování zdravotní gramotnosti v oblasti správné výživy	4.1 Projekty SZÚ (např. Zdravá školní jídelna)	2023-2025	Ano	Projekt Zdravá školní jídelna v rámci LK (11.10.2023 proběhlo v ZŠ spec. Jablonné v Podještědí; Zdravíková cesta - interaktivní program pro děti (Zdravé zoubky, Zdravá strava, Nebezpečí úrazů a hygiena rukou).	KHS LK	počet zapojených zařízení - 12 jídelen zapojených o ZŠJ	

Příklady dobré praxe

Státní zdravotní dozor KHS LK na letních dětských rekreacích:

Součástí kontrol stravování na letních dětských rekreacích v LK bylo v letošním roce nově vyhodnocování pestrosti jídelníčku dle metodiky MZ.

Hodnotila se jídla dle potravinové pyramidy, dochucovadla a tzv. zákeřné kostky. Pracovníky zajímala četnost jejich výskytu v jídlech. Denní tolerované množství potravin a nápojů z této skupiny je jedna porce ve velikosti vlastní pěsti. Celkem často byl jídelníček pěkný, pestrý a hodnotný. V hotelových typech ubytování jsou snídaně poskytované v podobě švédských stolů, jež jsou z pohledu hodnocení velmi problematické. Nabídka je široká, od vajíček, jogurtů, cereálií až po nežádoucí uzzeniny. Nicméně některé děti každý den snídaly svůj oblíbený rohlík s marmeládou nebo párek. Nutriční benefit pro organismus pak není prakticky žádný. Pořadatelé a vedoucí akcí přijímali hodnocení dobře. Měli zájem o diskusi, rady i poskytované materiály. To, jakým způsobem se stravují naše děti, byť je tábor jednorázovou akcí, je pro budoucí život z pohledu zdraví zásadní. Pokud by si děti odvezly z tábora jednu pozitivní stravovací zkušenost, např. v podobě pomazánky z červené čočky nebo domácího koláče s tvarohem, ovocem a ořechy, kterou by pak vyžadovaly od rodičů a tím obohatily sebe i dospělé, mají takovéto osvětové akce z pohledu veřejného zdraví velký význam.

Vyhodnocení výrobku roku Libereckého kraje – Zvláštní ocenění „Přínos zdravému životnímu stylu“:

V roce 2023 se již třetím rokem v rámci soutěže „Výrobek roku Libereckého kraje“ udělovalo zvláštní ocenění pro výrobek s přínosem pro zdravý životní styl. Ocenění získala BIO kozí syrovátka z Kozí farmy Nový dvůr paní PaDr., Ing. Mileny Krejzové. Sirovátka získala ocenění díky svému složení, které zahrnuje vysoce hodnotné bílkoviny, vitamíny řady B, C, E, A, ale i minerály jako vápník, fosfor, zinek a hořčík. Tyto složky působí blahodárně na organismus zevnitř i zvnějšku. Sirovátku lze využít do koupelí, jako přísadu šampónů či krémů, má zklidňující a antimikrobiální účinky. Ideální je čerstvá syrovátka, která však nemusí být vždy dostupná. Vhodná je ale i její sušená varianta.

K hodnocení výrobku s přínosem pro zdravý životní styl došlo po začlenění nového hodnotícího kritéria do již existující soutěže „Výrobek roku Libereckého kraje“ pod záštitou LK. Tento nápad získal podporu v rámci Zdravotní politiky a odboru zdravotnictví i odboru životního prostředí a zemědělství. Po oslovení Regionální agrární rady a jednání s jejím předsedou, panem Robertem Erlebachem, následovalo zpracování metodiky, kritérií hodnocení, zajištění odborného garanta a celý proces byl ukončený souhlasem pana hejtmána, Martina Půty.

Cíl 3: Duševní zdraví

Garant: MUDr. Jaromír Hons, Ph.D., přednosta Centra psychiatrie, KNL

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Zachování duševního zdraví a zlepšení kvality života osob s duševním onemocněním

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částičně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Preventivní působení k zachování duševního zdraví obyvatel LK	1.1 Zajištění destigmatizačních projektů, které zvyšují povědomí veřejnosti o problematice duševních nemocí	2023-2025	Ano	Podpora osvětových kampaní v rámci Týdnů duševního zdraví, které zajišťují organizace poskytující služby v daném regionu prostřednictvím projektu "Podpora procesů v rámci reformy péče o duševní zdraví v Libereckém kraji"; vznik pracovní skupiny Destigmatizačních aktivit.	KÚ LK, KNL	počet projektů -3 (aktivita v LBC, v JBC a v Turnově)	
	1.2 Realizace a využití projektů k poskytování informačních materiálů	2023-2025	Ne		KÚ LK, KNL	počet materiálů	V roce 2023 se nenaskytla příležitost k vytvoření informačních materiálů.
2. Zlepšování dostupnosti a kvality psychiatrické péče	2.1 Podpora primární psychiatrické péče	2023-2025	Ano	Podpora smluvních zajištění ambulantní psychiatrické péče v LK ze zdravotního pojištění.	KÚ LK, KNL	ano/ne - ano	
	2.2 Podpora udržitelnosti personálních zdrojů	2023-2025	Ano	Realizace stáží studentů lékařských fakult v Centru psychiatrie KNL.	KÚ LK, KNL	ano/ne - ano	
	2.3 Zvýšení dostupnosti regionálních služeb pro osoby s duševním onemocněním	2023-2025	Ano	Modernizace a humanizace péče poskytované na Oddělení dětské a adolescentní psychiatrie Centra psychiatrie KNL (rekonstrukce oddělení - IROP); spolupráce s LK při nastavení podmínek výzvy IROP. Podpora vzniku Centra duševního zdraví FOKUS Liberec od 1. 3. 2024.	KÚ LK, KNL	počet podpořených služeb - 1 (FOKUS Liberec)	
3. Deinstitutionalizace služeb pro duševně nemocné (pacienti se SMI) - realizace cílů Reformy psychiatrické péče v LK	3.1 Zajištění změn v oblasti zdravotnictví - např. péče o osoby s demencí, adiktologická péče atp.	2023-2025	Ano	Rozšiřování spektra a zvyšování kvality a objemu psychiatrické péče poskytované v Centru psychiatrie KNL.	KÚ LK, KNL	ano/ne - ano	
	3.2 Podpora posílení koordinace a provázanosti zdravotních a sociálních služeb	2023-2025	Ano	Koordinace spolupráce při personálním lékařském zajištění a na založení Centra duševního zdraví FOKUS Liberec od 1. 3. 2024.	KÚ LK, KNL	ano/ne - ano	
	3.3 Zvýšení dostupnosti regionálních služeb pro osoby s vážnými duševními chorobami (SMI)	2023-2025	Ano	Rozšiřování spektra, zvyšování kvality a objemu psychiatrické péče poskytované v Centru psychiatrie KNL; podpora vzniku Centra duševního zdraví FOKUS Liberec od 1. 3. 2024.	KÚ LK, KNL	počet podpořených služeb - 1 (FOKUS Liberec)	
	3.4 Podpora regionálních služeb pro seniory s duševním onemocněním	2023-2025	Ano	V rámci projektu "Podpora procesů v rámci reformy péče o duševní zdraví v Libereckém kraji" jsou realizovány aktivity: vzdělávání pracovníků pobytočných služeb pro seniory v oblasti Biografické péče (vzdělání zajištěno pro 200 sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách v LK); vznik edukativní brožury s tematikou Biografické péče a prevenci duševního zdraví pro cílovou skupinu seniorů v domácím prostředí.	KÚ LK, KNL	počet podpořených služeb - 11 (jedná se především o pobytové služby domovů pro seniory a domovy se zvláštním režimem)	

3. Deinstitutionalizace služeb	3.5 Podpora regionálních služeb pro děti a mládež s duševním onemocněním	2023-2025	Částečně	Podpora vzniku multidisciplinárních týmů pro děti a mládež v LK.	KÚLK, KNL	počet podpořených služeb - pro rok 2023 pouze v jednání (konkrétní aktivity probíhají až v roce 2024)	
	3.6 Podpora regionálních adiktologických služeb	2023-2025	Ano	Zřízení ambulance pro ochrannou protitoxikomanickou léčbu v Centru psychiatrie KNL; spolupráce LK se zdravotními pojišťovnami a soudem při zajištění ambulantní ochranné léčby; vznik pracovní skupiny pro problematiku adiktologie a duálních diagnóz.	KÚLK, KNL	počet podpořených služeb - 0 (vznikem skupiny nejsou podpořeny konkrétní služby)	
	3.7 Zajištění aktivní činnosti Krajské koordinační skupiny pro duševní zdraví (KKSDZ)	2023-2025	Ano	KKSDZ se aktivně schází 4x do roka; obsahuje pracovní skupiny se zaměřením na: děti a mládež, dospělé SMI, seniory, duální diagnózy, destigmatizaci a PEER konzultanty.	KÚLK, KNL	ano/ne - ano	
	3.8 Podpora vzájemné spolupráce zdravotnických, sociálních a následných služeb	2023-2025	Ano	Koordinace spolupráce při personálním lékařském zajištění a na založení Centra duševního zdraví FOKUS Liberec od 1.3.2024.	KÚLK, KNL	ano/ne - ano	
4. Destigmatizace služeb pro duševně nemocné (pacienti se SMI) - realizace cílů Reformy psychiatrické péče v LK	4.1 Zajištění změn v oblasti zdravotnictví - např. péče o osoby s demencí, adiktologická péče atp.	2023-2025	Ano	Rozšiřování spektra a zvyšování kvality a objemu psychiatrické péče poskytované v Centru psychiatrie KNL; prostřednictvím projektu "Podpora procesů v rámci reformy péče o duševní zdraví v Libereckém kraji" je zajištěno vzdělávání v oblasti práce s klientem s duální diagnózou.	KÚLK, KNL	ano/ne - ano (konkrétní vzdělávání je plánováno pro rok 2024 - duben 2026)	
	4.2 Posílení koordinace a provázanosti zdravotních a sociálních služeb	2023-2025	Ano	Koordinace spolupráce při personálním lékařském zajištění a na založení Centra duševního zdraví FOKUS Liberec od 1.3.2024.	KÚLK, KNL	ano/ne - ano	
	4.3 Podpora regionálních služeb pro osoby s vážnými duševními chorobami (SMI)	2023-2025	Ano	Prostřednictvím projektu "Podpora procesů v rámci reformy péče o duševní zdraví v Libereckém kraji" je zajištěno vzdělávání služeb v oblasti metodiky, základů terapeutických technik a přímé práce s klientem (vzdělávání je zajištěno pro cca 400 sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách).	KÚLK, KNL	počet podpořených služeb - 0 (konkrétní vzdělávání je plánováno pro rok 2024 - duben 2026)	
	4.4 Podpora regionálních služeb pro seniory s duševním onemocněním	2023-2025	Ano	V rámci projektu "Podpora procesů v rámci reformy péče o duševní zdraví v Libereckém kraji" jsou realizovány aktivity: vzdělávání pracovníků pobytových služeb pro seniory v oblasti Biografické péče (vzdělání zajištěno pro 200 sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách v LK) prostřednictvím projektu; vznik edukativní brožury s tematikou Biografické péče a prevenci duševního zdraví pro cílovou skupinu seniorů v domácím prostředí.	KÚLK, KNL	počet podpořených služeb - 11 (jedná se především o pobytové služby domovů pro seniory a domovy se zvláštním režimem)	
	4.5 Zvýšení dostupnosti regionálních služeb pro děti a mládež s duševním onemocněním	2023-2025	Částečně	Podpora vzniku multidisciplinárních týmů pro děti a mládež v LK.	KÚLK, KNL	počet podpořených služeb - pro rok 2023 pouze v jednání (konkrétní aktivity probíhají až v roce 2024)	
	4.6 Podpora regionálních adiktologických služeb	2023-2025	Ano	Zřízení ambulance pro ochrannou protitoxikomanickou léčbu v Centru psychiatrie KNL; spolupráce LK se zdravotními pojišťovnami a soudem při zajištění ambulantní ochranné léčby; vznik pracovní skupiny pro problematiku adiktologie a duálních diagnóz.	KÚLK, KNL	počet podpořených služeb - 0 (vznikem skupiny nejsou podpořeny konkrétní služby)	
	4.7 Zajištění aktivní činnosti KKSDZ	2023-2025	Ano	KKSDZ se aktivně schází 4x do roka; obsahuje pracovní skupiny se zaměřením na: děti a mládež, dospělé SMI, seniory, duální diagnózy, destigmatizaci a PEER konzultanty.	KÚLK, KNL	ano/ne - ano	
	4.8 Zvýšení vzájemné spolupráce zdravotnických, sociálních a následných služeb	2023-2025	Ano	Koordinace spolupráce při personálním lékařském zajištění a na založení Centra duševního zdraví FOKUS Liberec od 1.3.2024.	KÚLK, KNL	ano/ne - ano	

Příklady dobré praxe

Podpora regionálních služeb pro osoby s duševním onemocněním:

Podpora a realizace přípravy projektu „Modernizace a humanizace péče poskytované na Oddělení dětské a adolescentní psychiatrie Centra psychiatrie KNL“ postoupila do fáze stavebního povolení a získání dotace MZ (Integrovaný regionální operační program; Specifický cíl: 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví; Průběžná výzva: č. 75 Deinstitutionalizace psychiatrické péče II.). Cílem je zlepšení kvality zdravotní péče, rozšíření spektra a zvýšení objemu a standardu poskytovaných zdravotních služeb v organizační struktuře Oddělení dětské a adolescentní psychiatrie Centra psychiatrie KNL (dle "Strategie reformy psychiatrické péče", MZ, verze 1.0, 8. 10. 2013) s možností diferenciací ambulantní a hospitalizační péče vzhledem k charakteru nemoci, pohlaví a věku pacientů a zvýšením lůžkové kapacity z 25 na 42 akutních pedopsychiatrických lůžek.

Podpora posílení koordinace zdravotních a sociálních služeb z hlediska jejich provázanosti:

V roce 2023 probíhala intenzivní spolupráce Centra psychiatrie KNL s Občanským sdružením FOKUS Liberec při personálním lékařském zajištění ambulantní psychiatrické péče a také na založení Centra duševního zdraví FOKUS Liberec, které se otevřelo 1. 3. 2024. Organizace FOKUS provozuje chráněné a podporované bydlení, sociálně-terapeutické dílny, sociální rehabilitaci a velmi potřebnou terénní péči prostřednictvím činnosti multidisciplinárních týmů. Spolupráce také pobíhá se Sdružením Tulipán, z.s., a dalšími organizacemi tak, aby byla zajištěna co nejlepší možná péče o tyto pacienty v LK. Jsou jimi například: denní stacionář sdružení ISIDA v České Lípě, Dobromysl – dobrovolnické centrum KNL, Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, p.o., Komunitní středisko Kontakt Liberec, Poradna pro oběti trestných činů „D“, noclehárna v Kateřinkách, Středisko Naděje, azylový dům Sperasmus, Občanské sdružení Odraz - Terapeutická komunita pro drogově závislé Nová Ves.

Cíl 4: Omezení zdravotně rizikového chování
Akční plán: Úrazy

Garant: Mgr. Michal Mochal, vedoucí oddělení silniční dopravy, KÚ LK

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Omezení zdravotně rizikového chování - snížení úrazovosti

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Zajišťování dopravní výchovy	1.1 Dotace na jednotlivá DDH v LK	2023-2025	Ano	Smlouvy na podporu dopravní výchovy na DDH.	KÚ LK - odbor dopravní obslužnosti	počet dětí u zkoušek na průkaz cyklisty - 4045	
	1.2 Doprava dětí na DDH na výuku dopravní výchovy ze ZŠ mimo město s DDH	2023-2025	Ano	Výuka dětí na DDH (základy dopravní výchovy).	KÚ LK - odbor dopravní obslužnosti	počet dětí u zkoušek na průkaz cyklisty - 4045	
	1.3 Podpora dopravní soutěže mladých cyklistů, organizace Krajského kola DSMC	2023-2025	Ano	Vyhlašování DSMC.	KÚ LK - odbor dopravní obslužnosti	počet účastníků oblastních, okresních a krajského kola DSMC - 712	
	1.4 Podpora ostatní dopravní výchovy v ZŠ a MŠ	2023-2025	Ano	Kurzy dopravní výchovy (semináře v MŠ a ZŠ).	KÚ LK - odbor dopravní obslužnosti	počet účastníků výuky dopravní výchovy - 2790	
	1.5 Realizace celorepublikové kampaně "Na kole jen s přilbou"	2023-2025	Ano	Na kole jen s přilbou (s cílem snížit nehodovost, eliminovat tragické následky dopravních nehod cyklistů a upozornit na smyslupnost nošení cyklistické přilby).	KÚ LK - odbor dopravní obslužnosti, Bezpečně na silnicích o.p.s.	počet oslovených cyklistů - viz www.nakolejensprilbou.cz	
2. Rozvíjení cyklo dopravy v LK	2.1 Rozvíjení cyklistické dopravy	2023-2025	Ano	Podpora výstavby komunikací pro cyklisty; podpora rekonstrukce, údržby a oprav komunikací pro cyklisty.	KÚ LK - odbor silničního hospodářství	délka nově vybudovaných a zrekonstruovaných cyklotras - podpořeno 11 projektů	
	2.2. Podpora projektové přípravy	2023-2025	Ano	Podpora projektové přípravy komunikací pro cyklisty.	KÚ LK - odbor silničního hospodářství	délka projektově připravených cyklotras – podpořeno 6 projektů	
3. Zvyšování zdravotní gramotnosti v oblasti úrazů	3.1 Projekt na podporu bezpečnosti/semináře pro střední školy	2023-2025	Ano	Semináře pro SŠ (semináře pro pedagogy, https://www.dopravnivychova.cz/).	KÚ LK - odbor dopravní obslužnosti, Prevenci pro život, z.ú.	počet účastníků akcí - 410	
	3.2 Projekt na podporu bezpečnosti/Učme se přežít, motocyklisti	2023-2025	Ano	Kurzy pro motocyklisty.	KÚ LK - odbor dopravní obslužnosti, Promoto Agency s.r.o.	počet účastníků akcí - 134	
	3.3 Prezentace BESIP, Týden bezpečnosti atd.	2023-2025	Ano	Prezentace BESIP; kurzy bezpečné jízdy na polygonu v Sosnové u České Lipy.	KÚ LK, Bezpečně na silnicích o.p.s.	počet účastníků akcí - 2320	

Příklad dobré praxe

Kurzy bezpečné jízdy na polygonu v Sosnové u České Lípy:

Ve spolupráci s projektem Start Driving mají liberečtí řidiči příležitost zlepšit svou jízdu a natrénovat rizikové situace, do kterých se mohou při řízení auta dostat. Na polygonu v Sosnové u České Lípy probíhaly pro řidiče začátečníky ve čtyřech termínech kurzy bezpečné jízdy. Díky podpoře LK jsou pro zájemce bezplatné. Podmínkou je trvalý pobyt v LK a včasná registrace.

Výuka na kurzech bezpečné jízdy se soustředí na rizikové situace. Například řidiči, kteří prošli autoškolou v létě, se připraví na jízdu v zimních podmínkách. Dále si začátečníci procvičili brzdění na kluzkém povrchu, bezpečný průjezd zatáčkou a mnoho dalších manévrů.

Podle odhadů se za jeden den, ve kterém řidič absolvuje kurz bezpečné jízdy, sníží pravděpodobnost jeho selhání o 10 až 20 %. To znamená, že se 2 lidé z 10 díky jednomu dni takového tréninku vyhnou dopravní nehodě, případně zabrání, aby měla větší následky.

Cíl 4: Omezení zdravotně rizikového chování

Akční plán: Oblast závislosti

Garant: Mgr. Aleš Lebeda, DBA; Mgr. Milena Kučerová – pozice krajský protidrogový koordinátor, KÚ LK

Spolupracující: Protidrogová komise Rady LK, Ing. Giljan Dobrevová - VZP

Cíl: Omezení zdravotně rizikového chování

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Podpora specifické primární prevence v oblasti návykových látek	1.1 Snižování počtu dětí a mládeže užívající pravidelně legální návykové látky	2023-2025	Ano	Kampaň Majáku o.p.s. - Společně proti kouření (letáky včetně semináře); komplexní program Jdi dál! (alkohol a kouření); preventivní aktivity a programy Advaity, z.ú.	Maják o. p. s., Advaita, z. ú., KHS LK, KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	počet podpořených kampaní/programů aktivit - 1 kampaň + 2 semináře/ 184 programů	
	1.2 Snižování počtu dětí a mládeže užívající pravidelně nelegální návykové látky	2023-2025	Ano	Pravidelné preventivní aktivity a programy Majáku o.p.s. - komplexní program Jdi dál! (závislosti na návykových látkách); preventivní aktivity a programy Advaity, z.ú.	Maják o. p. s., Advaita, z. ú., KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	počet podpořených projektů - 107 programů	
	1.3 Snižování počtu dětí a mládeže, kteří nadměrně užívají internet, sociální sítě a online hraní	2023-2025	Ano	Pravidelné preventivní aktivity a programy Majáku o.p.s. - komplexní program Jdi dál! (nelátkové závislosti); preventivní aktivity a programy Advaity, z.ú.	Maják o. p. s., Advaita, z. ú., KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	počet podpořených projektů - 155 programů	
2. Podpora rozvoje dostupnosti a provázanosti služeb terciální prevence pro uživatele návykových látek na základně potřeb v území	2.1 Zvýšení dostupnosti terénních služeb pro drogově závislé na území kraje	2023-2025	Ano	Terénní program - výměnný program, poradenství, potravinový a hygienický servis.	Most k naději, z. s., KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	počet služeb - působí ve 14 městech LK a vyjíždí kamkoliv dle potřeby	
	2.2 Udržení dostupnosti služby K-centra pro uživatele návykových látek v LK	2023-2025	Ano	Poradenství, potravinový, hygienický servis, kontaktní místnost, krizová intervence.	Most k naději, z. s. K-centra v LBC, JBC a České Lípě, KÚ LK - odbor sociálních věcí	ano/ne - ano	
	2.3 Podpora aktivit prevence šíření infekčních onemocnění	2023-2025	Ano	Testování OPL, na přítomnost HIV, VHC a syfilis, výměnný program, asistence léčby HCV Ikem, zdravotní servis a poradenství v K-centru a terénní program, besedy pro odborníky i školy.	Most k naději, z. s., KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	počet projektů/aktivit - 384 testů OPL, 123 testů HIV, 119 testů BWR, 137 testů HCV, vydaných injekčních stříkaček 431207, léčba Ikem 12 osob, 1774 klientů, 13 besed pro instituce	
3. Podpora procesu léčby a resocializace uživatelů návykových látek	3.1 Udržení stávající kvality a dostupnosti ambulantní léčby pro patologické hráče a uživatele návykových látek	2023-2025	Ano	Podpora ambulantní léčby ve všech regionech LK.	Advaita, z. ú., KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	ano/ne - ano	
	3.2 Udržení kvality a dostupnosti programů léčby a následné péče pro uživatele návykových látek a patologické hráče	2023-2025	Částečně	Podpora léčby a následné péče pro uživatele návykových látek, komunikace a spolupráce adiktologických služeb se zdravotnickými službami.	Advaita, z. ú., KNL, KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	počet služeb - Advaita, z. ú. - ambulantní poradenství, terapeutická komunita a následná péče - 1	nedostatek psychiatrických lékařů a další péče pro klienty
	3.3 Udržení kvality a dostupnosti programů poskytovaných ve věznicích LK	2023-2025	Ano	Terapeutická práce ve věznicích s osobami ohroženými závislostí.	Most k naději, z. s. a Laxus, z. ú., KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	počet programů - 230 klientů/ 867 kontaktů ve 3 věznicích	
4. Podpora koordinace a komunikace v oblasti protidrogové politiky	4.1 Zvýšení spolupráce aktérů protidrogové politiky kraje	2023-2025	Ano	Podpora meziresortní spolupráce na krajské a místní úrovni a spolupráce všech dotčených subjektů; Pravidelná setkání zástupců resortů na Úřadu vlády České republiky, zasedání Protidrogové komise Rady LK.	KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK, NNNO, zdravotnická zařízení a další organizace, Protidrogová komise Rady LK	počet zasedání - podpora meziresortní spolupráce dle potřeby v terénu, setkání na Úřadu vlády 5x za rok, zasedání Protidrogové komise Rady LK 4x za rok	
	4.2 Finanční participace na realizování adiktologických služeb v kraji	2023-2025	Ano	Finanční podpora projektů z Dotačního fondu LK - 2023 (www.kraj-lbc.cz).	KÚ LK - odbor sociálních věcí, obec LK	ano/ne - ano	

Příklady dobré praxe

Kampaň „Společně proti kouření“ - Seminář o nových návykových látkách u dospívajících:

V rámci kampaně „Společně proti kouření“ uspořádal Maják o.p.s. v roce 2023 také vzdělávací „Seminář o fenoménech HHC, CBD, kratomu a stimulačních látkách pro hráče online her“, který byl určený primárně pedagogům. Adiktolog Mgr. Adamem Kulhánek, Ph.D., v něm představil účastníkům rizika těchto látek a popsal jejich účinky, marketing, prodej, související legislativní rámec a předal doporučení pro praxi. Kampaň organizuje společnost MAJÁK o.p.s. ve spolupráci s KÚ LK.

Komplexní program „Jdi dál!“:

Komplexní program „Jdi dál!“ od společnosti MAJÁK o.p.s. má v rámci primární prevence za cíl dlouhodobě pracovat s třídními kolektivy od 4. do 9. ročníku a efektivně předcházet vzniku rizikového chování. Pro lepší navození důvěrné atmosféry jsou vedeny v komunitním kruhu a náplň jednotlivých témat je přizpůsobená věku žáků. V oblasti závislostí se věnují například tématům návykových legálních i nelegálních látek, závislostem na sociálních sítích, mobilních telefonech atd. Program je finančně podporován z Dotačního fondu LK.

Cíl 5: Snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí – životní prostředí

Garant:

Ing. Jana Loosová, Ph.D., ředitelka KHS LK

Spolupracující:

Ing. Jarmila Petříčková, Mgr. Jiří Šmída, Ph.D., Ing. Julie Mokrý, Ph.D. - KHS LK

Cíl:

Snižování rizik ze životního a pracovního prostředí

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částičně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Rozšíření implementace HIA v LK	1.1 Revize návodu	2023-2025	Částečně	Rešerše zahraničních materiálů.	KHS LK, KÚ LK	ano/ne - ano	
2. Podpora implementace GIS v oblasti ochrany veřejného zdraví a zdravotnictví	2.1 Realizace semináře na téma GIS a zdraví	2023-2025	Částečně	Oslovení přednášejících.	KHS LK, TUL, KÚ LK	počet seminářů - 0 (realizace v září 2024)	
	2.2 Medializace článků na téma GIS a zdraví	2023-2025	Částečně	Příprava článku.	KHS LK, TUL	ano/ne - ano	
3. Podpora udržitelnosti kvality pitné vody - Identifikace pesticidních látek v rámci LK	3.1 Monitoring vybraných vodovodů	2023-2025	Ano	V rámci plánu kontrolní činnosti na základě hodnocení zdravotních rizik.	KHS LK	počet vzorků - 8 (nadlimitní ve 4 vodovodech)	
4. Implementace návodu na posuzování kvality pitné vody v LK	4.1 Schvalování provozních řádů s využitím vypracovaných návrhů	2023-2025	Ano	V rámci preventivního hygienického dozoru.	KHS LK, SČVK, TUL	počet provozních řádů - 23 na veřejný vodovod a 3 na zdroj studna	
5. Vyhodnocení kvality vod ke koupání na základě rozborů v proběhlé koupací sezóně	5.1. Provedení rozborů vody ke koupání a státní zdravotních dozorů	2023-2025	Ano	V rámci SZD a na základě hodnocení zdravotních rizik.	KHS LK	počet vzorků - 190 (17 v rámci hodnocení zdravotního rizika)	
	5.2. Vytváření roční zprávy o kvalitě vody z koupací sezóny	2023-2025	Ano	Roční zpráva - Koupací sezóna v LK 2023, zveřejněna na webovské stránce www.khslibc.cz .	KHS LK	ano/ne - ano	
6. Měření ovzduší mobilními jednotkami ve vybraných lokalitách	6.1 Měření ovzduší mobilními jednotkami ve vybrané obci	2023-2025	Ano	Měření ve městě Turnov (ovzduší + hluk).	KHS LK, KÚ LK, město Turnov, SZÚ, TUL	počet měření - 1x měření ovzduší v 6ti lokalitách, hluk na 1 měřicím místě	
7. Zvyšování informovanosti o rizicích odpadů ze zdravotnictví	7.1 Tvorba materiálů	2023-2025	Ano	Nákládání s odpadem u činnosti epidemiologicky závažných, u ambulantních zařízení; metodiky v rámci projektu TAČR - HIA, TCA, LCA, kontrolní list, metodika postupu při zavádění třídění komunálního odpadu ve ZZ - v zóně pacienta a jeho návštěv atd.	KHS LK, KÚ LK, SZÚ, TUL	počet materiálů - 2 metodiky pod hlavičkou SZÚ, 7 schválených metodik v rámci projektu TAČR	
	7.2. Aktualizace a schvalování provozních řádů	2023-2025	Ano	V rámci preventivního hygienického dozoru.	KHS LK, KÚ LK	počet provozních řádů: 1 zařízení - sběr zdravotnických odpadů, předání oprávněné osobě; 520 zdravotnických zařízení a 10 zařízení sociálních služeb	

Příklad dobré praxe

Měření ovzduší mobilními systémy v Turnově:

V Turnově proběhlo ve dnech 16. - 19. 10. 2023 po dvou letech další, v pořadí již páté, měření znečištění venkovního ovzduší v rámci měst LK. Jeho cílem je zpřesnit existující odhady úrovně zátěže obyvatelstva a aktualizovat znalosti o vlivu existujících zdrojů znečištění ovzduší. Akci organizuje SZÚ ve spolupráci s KÚ LK, Městským úřadem Turnov a KHS LK.

Základem prováděné studie je 24hodinové měření kvality ovzduší na 6ti místech ve městě, která byla zvolena tak, aby výsledky bylo možné použít i pro ostatní podobná místa v Turnově. Bude tedy možné zpracovat odhad stavu znečištění ovzduší v širší části města, které by mohlo být zdrojem vzniku dlouhodobých zdravotních komplikací. Zpracováním získaných údajů vznikne prezentace o kvalitě venkovního ovzduší, kterou lze využít například jako podklad pro územní plánování a další strategické dokumenty zaměřené na snížení znečištění ovzduší. Zpracování a vyhodnocení výsledků je plánováno na první čtvrtletí 2024.

Cíl 5: Snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí – pracovní prostředí

Garant: Ing. Jana Loosová, Ph.D., ředitelka KHS LK
Spolupracující: Ing. Kateřina Forýsová, Ph.D., KHS LK
Cíl: Snižování rizik ze životního a pracovního prostředí

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Podpora zajištění zdravotní způsobilosti zaměstnanců	1.1 Kontrola zajištění pracovně lékařských služeb na pracovištích	2023-2025	Ano	Kontrolní činnost v rámci výkonu SZD.	KHS LK	počet kontrol - 458	
	1.2 Kontrola zaměstnavatelů z hlediska rizikových prací	2023-2025	Ano	Kontrolní činnost v rámci výkonu SZD.	KHS LK	počet kontrol - 381	
2. Zamezení uvádění biocidních přípravků bez povolení MZ na trh	2.1 Kontrola distributorů a výrobců biocidních přípravků	2023-2025	Ano	Kontrolní činnost v rámci výkonu SZD.	KHS LK	počet kontrol - 20	
3. Podpora snížení výskytu nemoci z povolání v LK	3.1 Předcházení výskytu nemoci z povolání na pracovišti kontrolami prováděných opatření u těch zaměstnavatelů, kde byly od roku 2018 uznány nemoci z povolání	2023-2025	Ano	Kontrolní činnost v rámci výkonu SZD.	KHS LK	počet kontrol - 18	
4. Spolupráce Krajské hygienické stanice (KHS), Okresní hospodářské komory a Svazu průmyslu a dopravy za účelem edukace zaměstnavatelů v oblasti zdraví zaměstnanců při práci	4.1. Realizace vzdělávacích seminářů na aktuálním tématu v oblasti zdraví zaměstnanců při práci	2023-2025	Ano	Seminář na rizika a ochranu zdraví při práci s azbestem. Seminář zaměřen na rizika a ochranu zdraví při práci s diisokyanáty.	KHS LK	počet seminářů - 2	

Příklad dobré praxe

Seminář „Zdravotní rizika expozice diisokyanátům v pracovním prostředí“:

Ve čtvrtek 7. prosince 2023 proběhl seminář pro zaměstnavatele organizovaný ve spolupráci s Okresní hospodářskou komorou, Svazem průmyslu a dopravy, KHS LK a KNL. Seminář zahájila hlavní hygienička České republiky a generální ředitel KNL. V roce 2022 byl vyhlášen úkol hlavní hygieničky, který byl zaměřený na kontrolu dodržování přípustných expozičních limitů diisokyanátů a provedení biologického monitorování expoziční zátěže u zaměstnanců přítomných na pracovištích při výrobě a zpracování polyuretanových materiálů. Všechny průmyslově významné diisokyanáty vykazují škodlivé účinky na lidské zdraví, z nichž nejvýznamnější jsou senzibilizace dýchacích cest i kůže, ke kterým může u citlivých jedinců docházet i při podlimitních koncentracích. Cílem tohoto semináře bylo seznámit zaměstnavatele se zdravotními riziky expozice zaměstnanců diisokyanátům v pracovním prostředí a upozornit na povinnost provádět preventivní pracovnělékařské prohlídky v intervalu 1x ročně, a to z důvodu zajištění zdravotní způsobilosti zaměstnanců k práci s těmito látkami.

Cíl 6: Zvládání infekčních onemocnění

Garanti: MUDr. Jana Prattingerová, vedoucí oddělení ústavní epidemiologie, KNL;
MUDr. Monika Hausenblasová, ředitelka odboru protiepidemického, KHS LK
Spolupracující: MUDr. Pavla Hromádková, PLDD
Cíl: Omezení výskytu vakcínami preventabilních infekcí

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO- částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Zvyšování zdravotní gramotnosti v oblasti očkování	1.1 Kontrola proočkovanosti proti spalničkám a dětské obrně u dětí v ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost v LK	do 31. 12. 2022	Ano	Datové souhrny - Přehled proočkovanosti vybraných vakcín v rámci krajů v ČR (ročník narození 2010-2020 (www.nzip.cz).	MZ	počty kontrol proočkovanosti - došlo k celostátnímu vyhodnocení proočkovanosti na ÚZIS	
	1.2 Vytvoření masmediální strategie na podporu očkování na základě posouzení rizika	2023	Částečně	Proběhlo jednání s paní Sylvou Rumlerovou ze společnosti Pfizer o způsobu zjištění dat o proočkovanosti či dat o odmítnutí očkování. Byla navržena spolupráce na studii, zaměřené na odmítnutí očkování a jeho důvody v různých sociálních vrstvách společnosti. Na výstupy studie by navázala další strategie podpory očkování.	KHS LK, TUL, VZP	počty aktivit na podporu očkování - 1	Nedošlo k užší spolupráci se společností Pfizer.

Příklad dobré praxe

Aktivity LK u příležitosti Evropského antibiotického dne a Světového antibiotického týdne:

LK se oficiálně připojil tiskovou zprávou ke kampani, která cílila na odbornou i laickou veřejnost a upozornila na nárůst antibiotické rezistence.

Do ambulancí PL a PLDD byl rozeslán e-mail s prosbou o zapojení se do kampaně o zodpovědném užívání antibiotik, a to posílením zdravotní gramotnosti pacientů prostřednictvím letáků SZÚ v čekárnách.

Stejně tak byl rozeslán e-mail s odkazy na využití letáků SZÚ lékárnám v LK a nemocnicím poskytujícím akutní péči, lékařskou pohotovost a provozujícím lékárně.

Dne 7. února 2023 byla ve vestibulu KÚ LK zahájena výstava, která na pěti panelech zveřejnila plakáty SZÚ, a upozornila tak na význam zneužívání antibiotik.

Cíl 7: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění Akční plán: Nádorová onemocnění

Garant: MUDr. Jiří Bartoš, MBA, přednosta Komplexního onkologického centra, KNL

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Snížení výskytu nádorových onemocnění

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Rozvíjení superspecializované a centrové péče pro onkologicky nemocné	1.1 Podpora čerpání investic do vybavení pracovišť pro onkologicky nemocné (PET/CT, brachyterapie)	2023-2025	Ano	KNL otevřela nový pavilon PET/CT; podpora KÚ LK při administraci projektu - otevření PET/CT.	KÚ LK, KNL	množství uvolněných prostředků - 250.000.000 Kč na pavilon PET/CT. Od pořízení brachyterapie se upustilo s ohledem na nerentabilitu nákupu a využití prostředků do obnovy lineárních urychlovačů v roce 2024.	
2. Podpora koordinace a komunikace v oblasti onkologické péče v LK v souladu s Organizací a hodnocením kvality onkologické péče v ČR. (Věstník MZ, 13/2017)	2.1 Podpora mezioborové spolupráce	2023-2025	Ano	Díky vyšetření PET/CT se prohlubuje diagnostika. Úzká spolupráce s funkční referenční laboratoří na oddělení Patologie.	KNL a další zdravotnická zařízení LK	ano/ne - ano	
	2.2 Podpora koordinace pracovišť, která poskytují onkologickou péči	2023-2025	Ano	Projekt delegování centrové péče mimo centrum (léčba karcinomu prsu v Nemocnici Jablonec nad Nisou, p.o.).	KNL a další zdravotnická zařízení LK	ano/ne - ano	
	2.3 Realizace a naplňování "Koncepte" onkologické péče dle Věstníku MZ 13/2017	2023-2025	Ano	Delegace dispenzarizované péče na PL.	KNL	ano/ne - ano	
	2.4. Posilování role krajského odborníka v oboru onkologie	2023-2025	Ano	Delegování péče na lékaře mimo KNL (ambulance v ČL, stacionář a ambulance v JBC), konziliární činnost nadregionálně.	KNL	ano/ne - ano	
	2.5. Podpora činnosti Regionální onkologické skupiny	2023-2025	Ano	Prohlubování spolupráce s Nemocnicí Jablonec nad Nisou, p.o.	KNL a další zdravotnická zařízení LK	počet zasedání - 1/týdně	
3. Zajištění rozvoje paliativní péče	3.1 Podpora spolupráce v oblasti paliativní péče (např. Hospic sv. Zdislavy, o.p.s.)	2023-2025	Ano	Personální spolupráce (lékaři a nově i "mladí lékaři" slouží v KNL i Hospici sv. Zdislavy, o.p.s), finanční podpora KÚ LK provozu Hospicu sv. Zdislavy.	KÚ LK, KNL, Hospic sv. Zdislavy, o.p.s.	počet spolupracujících organizací - 2	
4. Zvyšování podvědomí o individuální odpovědnosti za vlastní zdraví	4.1 Podpora preventivních programů, screeningových vyšetření, Informační kampaň	2023-2025	Ano	Při KNL je otevřena ambulance onkologické prevence s kapacitou 2 pacienti týdně. Je určena pro asymptomatické pacienty, kteří chtějí preventivně zkontrolovat svůj zdravotní stav; dny zdraví KÚ LK HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ - stanoviště Liga proti rakovině v Turnově, stanoviště SZÚ Saháš si na ně? Dobře děláš! v Turnově a v Jilemnici; Růžový říjen s LOONO 2023 v budově KÚ LK; Prevence melanomu pro zaměstnance KÚ LK.	KÚ LK, KNL a další nemocnice v LK a jiné neziskové organizace	počet podpořených programů/kampaní - 4	

Příklady dobré praxe

Decentralizace péče o onkologické pacienty v LK:

V roce 2023 byla posílena spolupráce mezi Komplexním onkologickým centrem KNL a Jabloneckým onkologickým stacionářem. Na základě deklaratorní smlouvy mezi nemocnicemi byla posílena i konkrétní činnost ve prospěch onkologicky nemocných. V rámci částečné decentralizace mohou někteří pacienti ve vymezených indikacích dostávat doposud centrálně vázanou systémovou terapii i na menších regionálních pracovištích, v našem kraji je to konkrétně v JBC. Další rozšíření je možné dle nově nastavených pravidel plátců péče (zdravotních pojišťoven) a při splnění přísných podmínek odborných společností.

„Růžový říjen s LOONO“ 2023:

„Růžový říjen“ je osvětová kampaň k prevenci rakoviny prsu neziskové organizace LOONO. Ta je složená z týmu mladých lékařů a studentů medicíny, kteří se snaží vzdělávat veřejnost v různých oblastech zdraví – jednou z nich je právě „Růžový říjen“, který navazuje na globální zdravotnickou iniciativu „Pink October“. Té je každoročně věnován říjen a má za cíl zvýšit povědomí o tomto onemocnění a jeho prevenci. Na základě nabídky LOONA, aby se LK zapojil do kampaně, připravil odbor zdravotnictví ve spolupráci s odborem regionálního rozvoje a evropských projektů z podkladů LOONA plakáty s informacemi o kampani a prevenci, které byly umístěny na stojanech ve vestibulu úřadu. Dále byly na několika místech úřadu pro veřejnost i zaměstnance k dispozici letáčky s technikou samovyšetření prsu. Informace k prevenci se po dobu konání akce objevovaly na webu kraje a na sociálních sítích. V průběhu října bylo logo LK na hlavní budově nasvícené růžovou barvou a v prostorách vstupu do úřadu byly promítány ve smyčce animovaná videa LOONA.

„Prevence melanomu“:

Akce zaměřená na zdraví zaměstnanců KÚ LK byla věnována prevenci melanomu, nejzávažnějšímu typu rakoviny kůže a jednomu z nejrozšířenějších typů rakoviny vůbec. Na akci spolupracoval odbor zdravotnictví s paní kožní lékařkou. Pro zaměstnance byla připravena jednak přednáška, na které se dozvěděli například o možných způsobech vyšetření, jak pečovat o pokožku, o rozdílech mezi zdravým a problémovým znaménkem; a dále měli možnost konzultace s paní doktorkou a nechat si vyšetřit podezřelé znaménko dermatoskopem. Konzultace byla primárně určena zaměstnancům, kteří nemají svého kožního lékaře, a tedy nemají možnost pravidelných preventivních prohlídek alespoň jednou ročně, nebo pro ty, kteří si našli nějaké nehojící se nebo jinak problematické znaménko. V případě, že paní doktorka shledala znaménko jako rizikové, domluvila návštěvu kvůli odstranění a následné histologické vyšetření.

Cíl 7: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění
Akční plán: Diabetes mellitus

Garant: MUDr. Jindra Vejrychová, vedoucí Diabetologického centra, KNL

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Snížení výskytu Diabetes mellitus a jeho komplikací

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Budování individuální odpovědnosti za vlastní zdraví	1.1 Podpora obecné změny životního stylu - správné výživy, dostatek pohybu	2023-2025	Ano	Den zdraví - HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ v Turnově a v Jilemnici - stanoviště Zdravý pohyb, pohyb ve zdraví.	KÚ LK, KNL	počet podpořených aktivit/kampaní - 2	
	1.2 Podpora motivace ke změně životního stylu - příklady tzv. Dobré praxe	2023-2025	Ano	Motivace pacientů v rámci kontrol v diabetologické poradně KNL.	KÚ LK, KNL	počet podpořených aktivit/kampaní - v rámci pravidelných kontrol v poradně	
2. Zajištění specializované péče o diabetiky	2.1 Podpora postupného snižování výskytu komplikací diabetu (včetně včasné diagnostiky)	2023-2025	Ano	Od listopadu 2023 probíhá v KNL vyšetření funduskamerou pro pacienty z diaporaden i od PL. Tím se snaží zajistit včasnou diagnostiku diabetické retinopatie.	KÚ LK, KNL, ČSÚ, ÚZIS	počet podpořených aktivit/kampaní - předání informací o vyšetření fundus kamerou PL, diabetologům a pacientům	
	2.2 Podpora snížení počtu diabetiků 2. typu (např. edukaci pacientů, vzděláváním diabetologů či praktických lékařů)	2023-2025	Ano	V listopadu 2023 proběhl seminář pro PL zaměřený na moderní terapii Diabetes mellitus 2. typu a vyšetření pozdních komplikací diabetu. Současně byla o vyšetření funduskamerou informována veřejnost cestou lokálních sdělovacích prostředků. Dále se diabetologické centrum aktivně podílí na seminářích pro diabetology i PL. Byl vytvořen informační dokument ohledně péče o diabetologického pacienta u PL, o podávání léků pro diabetiky před plánovanou operací a přehled antidiabetik předepisovaných PL.	KÚ LK, KNL, ČSÚ, ÚZIS	počet podpořených aktivit/kampaní - 1 seminář	
	2.3 Podpora vzniku dostatečné sítě diabetologických center, podpora mezioborové spolupráce	2023-2025	Ano	Diabetologické centrum se zaměřilo na spolupráci s PL a dále spolupráci s diaporadnami, včetně JBC.	KÚ LK, KNL	počet center/aktivit/kampaní - soustavná spolupráce PL a diabetologů v kraji	

Příklad dobré praxe

Seminář „Komplexní péče o diabetiky v ordinaci praktického lékaře“:

V listopadu 2023 proběhl seminář pro PL LK, který připravilo Oddělení diabetologie KNL, v čele s paní primářkou MUDr. Jindrou Vejrychovou na téma komplexní péče o diabetiky v ordinaci PL. V průběhu semináře se zúčastnění dozvěděli informace z oblasti doporučených vyšetření a edukace (funduskamera, riziko syndromu diabetické nohy). Dalším tématem byla problematika farmaceutické předoperační přípravy diabetického pacienta, která je často problémová z důvodu nejednotných postupů ve vysazování léčiv na diabetes. Předmětem semináře byly také informace o možnostech moderní terapie diabetu mellitu 2. typu (dále také „DM2T“), které jsou PL k dispozici s ohledem na preskripci. Připravena byla přednáška o léku Rybelsus, který je velkou nadějí nejen pro pacienty s DM2T, ale také se využívá pro pacienty s kardiologickým onemocněním vzhledem k pozitivnímu účinku na hmotnost pacienta, následně i tlak a další faktory, které jsou pro ně rizikové. Přednáška byla doplněna o kazuistiku. Na závěr proběhla přednáška na téma: Očkování vhodné u rizikových skupin obyvatel. Celou akci provázela věcná diskuse nad danou problematikou a předávání zkušeností z pohledu lékaře nemocnice i ordinací PL.

Cíl 7: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění
Akční plán: Orální zdraví

Garant: MUDr. Radomír Sekvard, stomatolog

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Zlepšení orálního zdraví

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO- částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Podpora primárně preventivních programů pro děti a dospělé v oblasti orálního zdraví	1.1 Udržení stávající dostupnosti financování aktivit z Dotačního fondu LK - oblast podpory Zdravotnictví	2023-2025	Ne		KÚ LK - odbor zdravotnictví, ve spolupráci s žadateli	počet podpořených projektů - 0	Počet podpořených projektů se odvíjí od počtu podaných žádostí
	1.2 Realizace programu k prevenci orálního zdraví u dětí	2023-2025	Ano	Zdravý zoubek v Libereckém kraji v MŠ KNofLík KNL.	Spolek Zdravý zoubek, KÚ LK - odbor zdravotnictví	počet školek, ve kterých se projekt uskutečnil - 1	
	1.3 Podpora programů k zubní problematice	2023-2025	Ano	Den zdraví - HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ v Turnově - stanoviště Ve zdravém těle zdravý zub; a v Jilemnici - stanoviště Čistý zub, zdravý úsměv.	Poskytovatelé v LK, KÚ LK	počet aktivit - 2	
2. Aktualizace materiálu na zvýšení gramotnosti v oblasti orální péče	2.1 Aktualizace letáku "Zdravé zuby"	2023-2025	Částečně	Probíhající aktualizace letáku Zdravé zuby.	KÚ LK, KHS LK	ano/ne - ano	

Příklad dobré praxe

Program „Zdravý zoubek v Libereckém kraji“:

Program je zaměřen na prevenci zubního kazu u dětí v předškolním věku a v roce 2023 začal v Mateřské škole KNofLík v Klášterní ulici v LBC, která je určená nejen dětem zaměstnanců KNL. O zdravém chrupu dětí a mládeže rozhoduje účinnost primárně preventivních opatření, kterých se dětem dostává především v rodinách, dále pak v kolektivních předškolních zařízeních a stomatologických zařízeních. Účelem projektu je pozitivně ovlivnit zdravý vývoj zubů u dětí v mateřských školách a snížit tak jejich kazivost. Prostředkem je předávání přiměřených teoretických a praktických dovedností dětem, a to cestou jejich učitelk a také rodičů. Významnou úlohu hraje využití tzv. peer-programové výuky studentkami Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické Liberec.

Cíl 7: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění
Akční plán: Kardiovaskulární onemocnění

Garant: doc. MUDr. Tomáš Roubíček, Ph.D. FESC, lékařský ředitel, lékař kardiovaskulárního centra, KNL

Spolupracující: Ing. Giljan Dobrevová, VZP

Cíl: Snížení výskytu kardiovaskulárních chorob

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Podpora superspecializované a centrové péče pro kardiologicky nemocné	1.1 Podpora čerpání investic do vybavení pracovišť pro kardiologicky nemocné	2023-2025	Ano	Finanční podpora LK při výstavbě centra urgentní medicíny.	KÚ LK, KNL	ano/ne - ano	
	1.2 Podpora specializované péče pro nemocné s hypertenzí, provázání kardiologické péče s péčí o zásadní komorbidity	2023-2025	Ano	Bonifikační programy pro lékaře od VZP - péče o hypertoniky.	KÚ LK, KNL, VZP	ano/ne - ano	
2. Zvyšování individuální odpovědnosti za vlastní zdraví	2.1 Podpora preventivních programů a screeningových vyšetření	2023-2025	Ano	Den zdraví HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ v Turnově a v Jilemnici - stanoviště TUL Zdraví v pohybu, pohyb ve zdraví; Den pro mrtvici.	KÚ LK, KNL, SZÚ, KHS LK	počet podpořených aktivit/vyšetření - 3	
	2.2 Podpora subjektů, které pořádají osvětové aktivity a programy	2023-2025	Ano	Finanční podpora LK akce Srdeční záležitosti, která se konala v MMN, a.s. - nemocnice Jilemnice, KÚ LK, JBC a v Senátu České republiky; dále akce KNL Den liberecké kardiologie 2023 a 20 let kardiologie Liberec, které se konaly v TUL a v kulturním centru Vratislavice 101010.	KÚ LK, KNL, KHS LK, Masarykova městská nemocnice	počet podpořených subjektů - 3	
3. Zajištění regionální dostupnosti specializované ambulantní péče,	3.1 Podpora koordinace a komunikace v oblasti kardiologických pracovišť v LK, podpora mezioborové spolupráce, zajištění dlouhodobé dostupnosti kardiologických služeb.	2023-2025	Ano	Spolupráce na vytvoření Strategie LK v oblasti zdravotnictví 2024+ a naplnění cílů v oblasti kardiologických služeb; vzdělávání nových kardiologů v KNL.	KÚ LK, KNL a páteřní nemocnice, VZP	ano/ne - ano	

Příklad dobré praxe

Konference „20 let liberecké kardiologie“:

11. 11. 2023 proběhla konference k 20letému výročí vzniku kardiocentra v KNL. Jedním z témat konference bylo srdeční selhání, jehož prevalence mezi obyvateli LK stoupá. Největší obtíž v péči o pacienty s touto diagnózou představuje nedostatek specializovaných kardiologických ambulancí. Proto jednu z hlavních úloh kardiocentra KNL představuje výchova nových kardiologů i pro terénní ambulantní péči.

„Srdeční záležitosti“:

Na celkem dvanácti velkoformátových fotografiích zachytil český fotograf David Landgraf tváře a osudy známých i neznámých lidí, kteří do toho, co dělají, dávají své srdce, a pro které se LK stal jejich srdeční záležitostí. Expozice byla realizována v městech Frýdlant v Čechách, LBC, v MMN Jilemnice, v Nemocnici v Jablonci nad Nisou a nakonec v Senátu Parlamentu České republiky. Výstava je dlouhodobě hlavním pilířem významné osvětové zdravotní akce „Světový den srdce“, která se již pátým rokem zaměřuje na prevenci kardiovaskulárních nemocí a poukazuje na to, že chorobám srdce lze předejít. Expozice je poděkováním všem lékařům a záchranářům, se kterými výstava každoročně vzniká.

„Den mrtvice“:

15. květen je každoročně věnovaný Světovému dni proti mozkové mrtvici (dále také „CMP“). KNL pořádala k tomuto dni kampaň, která měla informovat širokou veřejnost o tom, co je to cévní mozková příhoda a jaké jsou její příznaky. Součástí kampaně bylo také screeningové ultrazvukové vyšetření krkavic. Pokud byl zjištěn nějaký nález, tak byl pacient poučen o tom, kam se má objednat na další vyšetření. KNL je ohodnocena již třetím rokem diamantovým statusem pro péči o pacienty s CMP.

Cíl 8: Zdraví, důležité hledisko v činnosti všech resortů
Akční plán: Posílení role veřejné správy v oblasti zdraví, přizvání další složky společnosti, sociální skupiny, jednotlivce k řízení a rozhodování

Garant: Ing. Jana Loosová, Ph.D., ředitelka KHS LK
Spolupracující: Mgr. Kristýna Dachsová, Ing. Nela Jágrová – KHS LK, Ivana Hujerová – KÚ LK
Cíl: Posílení role veřejné správy v oblasti zdraví, přizvání další složky společnosti, sociální skupiny, jednotlivce k řízení a rozhodování

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO-částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskalí a rizika plnění (případné důvody neplnění)
1. Podpora komunitních programů zaměřených na zlepšování zdravotního stavu populace a odstraňování nerovnosti ve zdraví	1.1 Podpora projektu Zdravé město v LK	2023-2025	Ano	Metodická podpora a poradenství; dotační podpora z programu 2.6 odboru regionálního rozvoje a evropských projektů na podporu MA21; spolupráce v rámci školy zdravých měst a pracovní skupiny pro program Zdravý LK a místní Agendy 21.	KÚ LK - odbor zdravotnictví, odbor regionálního rozvoje a evropských projektů, KHS LK, SZÚ, města a obce v LK	počet Zdravých měst a obcí v LK - 6 (Liberec, Turnov, Lomnice nad Popelkou, Rokytnice nad Jizerou, Nový Bor, Jilemnice)	
	1.2 Podpora projektu Zdravý kraj v LK	2023-2025	Ano	Odbor zdravotnictví - Dny zdraví - HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ (Turnov, Jilemnice); program Pojdme žít zdravě - Krajská šlapka 2023, Prevence melanomu, Růžový říjen s LOONO; Kampaň SZÚ - Prevence antibiotické rezistence, Prevence je zábavnější než demence; kulaté stoly odboru regionálního rozvoje a evropských projektů pro všechny okresy k rozvoji dobrovolnictví v LK; Den dobrovolnictví; Den Země; Evropský týden mobility; Evropský týden udržitelného rozvoje; Týden pro klima.	KÚ LK - odbor zdravotnictví, odbor regionálního rozvoje a evropských projektů (ORREP), SZÚ	počet podpořených aktivit/projektů - 12	
	1.3 Podpora projektu Zdravá škola v LK	2023-2025	Ano	Škola podporující zdraví.	KÚ LK - odbor zdravotnictví, odbor školství mládeže, tělovýchovy a sportu, KHS LK, SZÚ, školy v LK	počet Zdravých škol v LK celkem - 4 MŠ, 3 ZŠ	
	1.4 Podpora projektu Zdravý podnik v LK	2023-2025	Ano	Podnik podporující zdraví.	KÚ LK, KHS LK, SZÚ, podniky v LK	počet Zdravých podniků v LK celkem - 3	Nízká motivace firem zapojit se do projektu
	1.5 Podpora projektu Zdravá nemocnice v LK	2023-2025	Ne	Program HPH (Health Promoting hospital - Nemocnice a zdravotnická zařízení podporující zdraví) v České republice.	KÚ LK - odbor zdravotnictví, KHS LK, SZÚ, nemocnice v LK	počet Zdravých nemocnic v LK - 0	V ČR je zapojeno 11 nemocnic, bohužel žádná nemocnice v LK neprojevila zájem
	1.6 Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením	2019-2025	Ne	Nahrazeno projektem: Podpora zdraví v rodinách	KÚ LK - odbor zdravotnictví, SZÚ, KHS LK	počet podpořených aktivit/projektů - 0	Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, OPZ ESF, byl realizován v letech 2018-2022 ⁴⁴
	1.7 Podpora projektů s přínosem ke zdravému životnímu stylu	2023-2025	Ano	OZ - Dny zdraví - HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ (Turnov, Jilemnice); program Pojdme žít zdravě - Krajská šlapka 2023, Prevence melanomu, Růžový říjen s LOONO; kampaň SZÚ - Prevence antibiotické rezistence, Prevence je zábavnější než demence.	KÚ LK - odbor zdravotnictví, SZÚ, KHS LK	počet podpořených aktivit/projektů - 6	

Příklad dobré praxe

Den zdraví – „HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ“:

Akce odboru zdravotnictví, KÚ LK, svým účelem navazuje na cíle strategického dokumentu LK – Zdravotní politika Libereckého kraje a dále na program „Zdravý Liberecký kraj“. Obsahem reaguje tento den zdraví na potřebu zvýšit zdravotní gramotnost obyvatel LK a zvýšit jejich povědomí o způsobech prevence, kterými mohou sami pečovat o své zdraví. Cílem akce je na různých místech LK předat informace z různých oblastí zdraví návštěvníkům hravou, interaktivní, zajímavou formou na jednotlivých stanovištích. V roce 2023 se akce uskutečnila ve městě Turnov a Jilemnice.

Přehled stanovišť v Turnově:

- „Zdraví v pohybu, pohyb ve zdraví“ – měření síly stisku ruky, množství tuku a svalstva, měření klidové srdeční frekvence (KTV TUL).
- „Hravě v hlavě“ – význam duševního zdraví (FOKUS Turnov, z. s.).
- „Saháš si na ně? Dobře děláš!“ – prevence rakoviny prsou a varlat (SZÚ Praha, pracoviště LBC).
- „Učíme pomáhat“ – nácvik první pomoci, obsluha automatizovaného externího defibrilátoru (AED) v laické resuscitaci (místní skupina Českého červeného kříže Turnov).
- „Ve zdravém těle zdravý zub“ – o prevenci zubního kazu (Střední zdravotnická škola, Turnov).
- „Hlava v pohodě“ – o zachování duševního zdraví (Vzdělávacím centrem Turnov, o.p.s.).
- „Liga proti rakovině“ – výstava o zdravém životním stylu a kvízy (Liga proti rakovině Praha).
- „Máš to v krvi“ – správné měření krevního tlaku v domácích podmínkách, měření cukru v krvi, prevence ploché nohy (KNL – Panochova nemocnice Turnov).

Přehled stanovišť v Jilemnici:

- „Zdraví v pohybu, pohyb ve zdraví“ – měření síly stisku ruky, množství tuku a svalstva, měření klidové srdeční frekvence (KTV TUL).
- „Saháš si na ně? Dobře děláš!“ – prevence rakoviny prsou a varlat (SZÚ Praha, pracoviště LBC).
- „Prevence je zábavnější než demence“ – interaktivní výstava v rámci Mezinárodního dne Alzheimerovy choroby s tipy, jak předcházet poruchám paměti (SZÚ Praha, pracoviště LBC).
- „Když umíš, zachrániš“ – ukázka a nácvik první pomoci, ukázka poranění a jejich ošetření, obsluha automatizovaného externího defibrilátoru (AED) v laické resuscitaci, ukázka záchranné techniky a vybavení (Český červený kříž Semily).
- „Čistý zub, zdravý úsměv“ – o prevenci zubního kazu, praktické ukázky a nácvik správné techniky čištění zubů (Střední zdravotnická škola Jilemnice).
- „Cukr pod tlakem“ – ukázky správného měření krevního tlaku v domácích podmínkách, měření cukru v krvi (MUDr. Alexandra Opluštilová).

Cíl 8: Zdraví, důležité hledisko v činnosti všech resortů
Akční plán: Monitoring zdravotního stavu a determinant zdraví

Garant: Ing. Jana Loosová, Ph.D., ředitelka KHS LK; MUDr. Jana Pilnáčková, ředitelka sekce ochrany a podpory veřejného zdraví, KHS LK

Spolupracující: Mgr. Kristýna Dachsová, Ing. Nela Jágrová – KHS LK, Ing. Giljan Dobrevová – VZP

Cíl: Vytvoření udržitelného systému pravidelného hodnocení zdravotního stavu obyvatelstva v regionu

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO- částečně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Spolupráce se správními úřady, orgány samosprávy na plnění úkolů dané zákonem 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví (§ 82 písm.u)	1.1 Provést minimálně jednou za 5 let hodnocení zdravotního stavu obyvatelstva příslušného regionu z hlediska všech aspektů ovlivňujících zdravotní stav obyvatelstva a navrhnout k tomu priority k řešení problémů a zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva příslušného regionu	2023-2025	částečně	Průběžné aktualizace akčních plánů na základě požadavků garantů jednotlivých cílů Zdravotní politiky LK - zařazení oblastí kardiiovaskulárních onemocnění - Cíl 7: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění.	KÚ LK - odbor zdravotnictví, KHS LK, KNL	počet vydaných hodnocení zdravotního stavu- 0	Zpráva o zdraví v LK vydaná v roce 2022 (za rok 2020), další bude vydána za rok 2025.
	1.2 Vydání komplexní Zprávy o zdraví 2025	2025	ne		KÚ LK - odbor zdravotnictví, KHS LK	ano/ ne - ne	Bude plněno v roce 2025.
2. Rozvoj ukazatelů zdravotního stavu a jeho determinant	2.1 Podpora projektů zaměřených na sběr dat (například EHES/EHIS)	2023-2025	ne		KHS LK, SZÚ	počet podpořených projektů - 0	Na státní úrovni se sběr dat neprováděl.

Česká kardiologická společnost jako odborný garant kardiovaskulární péče v ČR iniciovala vznik Národního kardiovaskulárního plánu pro roky 2023–2033 a ve spolupráci s ÚZIS vybudování Národního kardiovaskulárního informačního systému. ČR se v mezinárodním kontextu řadí mezi země s vysokým kardiovaskulárním rizikem. V roce 2021 byla onemocnění srdce a cév hlavní příčinou úmrtí (41,8 % všech úmrtí). V průběhu posledních let dochází k poklesu úmrtí i k poklesu podílu hospitalizací z těchto příčin. Tento trend může být ohrožen zhoršujícími se rizikovými faktory v populaci (obezita, diabetes, zhoršující se demografická struktura populace), stagnací nebo zhoršením socioekonomické situace, vyčerpáním benefitů farmakoterapie (nová léčiva, intervenční léčba) i negativní změnou v síti praktických lékařů.

Nemoci oběhové soustavy jsou dlouhodobě nejčastější příčinou úmrtí. Po očištění případných vlivů rozdílných věkových struktur v jednotlivých krajích je úmrtnost mužů v LK nadprůměrná, u žen se od průměru v ČR neliší.

Standardizovaná úmrtnost podle příčin (na 100 000 osob) - muži

Zdroj: Databáze zemřelých 2020–2021

	ak. rev. horečka* I00-I02	chr. rev. srdeční choroby I05-I09	hypertenze I10-I15	isc. nem. srdeční I20-I25	nem. plicního oběhu I26-I28	jin. srd. onemocnění I30-I52	cévní nem. mozku I60-I69	nem. tepen I70-I79	nem. žil a nezařazené jinde I80-I89
PHA	-	4,06	45,86	311,25	10,88	84,21	64,74	21,29	5,45
STC	-	3,90	52,55	347,78	11,31	110,99	80,94	35,89	4,32
JHC	-	2,16	37,17	214,43	9,54	188,94	65,08	17,76	3,98
PLK	-	2,44	79,90	295,52	7,47	142,68	98,75	17,72	6,17
KVK	-	1,49	48,54	371,13	25,19	134,47	95,80	24,47	3,78
ULK	-	1,08	50,51	398,11	14,02	124,57	135,51	35,91	8,44
LBK	-	5,06	55,28	371,42	5,54	125,97	104,31	26,0	6,28
HKK	-	4,95	35,61	320,42	7,85	163,38	103,15	43,25	10,95
PAK	-	2,73	40,84	334,30	9,67	158,03	98,05	33,41	5,75
VYS	-	2,72	64,66	368,87	15,40	108,56	84,38	22,80	3,62
JMK	-	1,87	33,98	297,52	16,52	156,45	88,42	28,54	1,63
OLK	-	1,84	58,19	316,35	12,27	191,13	104,89	37,59	7,50
ZLK	-	1,25	80,26	318,49	12,05	121,65	93,58	19,25	6,16
MSK	-	2,45	65,89	364,30	8,60	201,70	81,99	39,45	7,82
ČR	-	2,85	52,55	328,70	11,65	142,15	89,40	29,30	5,65

* hodnoty menší než 1

Standardizovaná úmrtnost podle příčin (na 100 000 osob) - ženy

Zdroj: Databáze zemřelých 2020–2021

	Celkem	Novotvary	Nemoci oběhové soustavy	Nemoci dýchací soustavy	Nemoci trávicí soustavy	Poranění a otravy	COVID-19	Ostatní
PHA	946,59	200,62	386,86	48,25	29,06	28,49	90,39	162,92
STC	1127,11	217,13	472,79	56,41	37,00	30,75	112,68	200,34
JHC	1081,45	208,34	378,38	85,81	38,12	27,43	108,17	235,20
PLK	1097,86	212,04	433,26	50,75	31,70	35,96	137,27	196,88
KVK	1296,32	238,63	482,39	67,69	42,71	34,74	204,79	225,37
ULK	1300,81	244,48	532,15	70,18	42,68	32,44	146,29	232,59
LBK	1129,53	221,70	459,55	72,20	37,55	36,10	123,20	179,23
HKK	1050,47	202,01	444,65	56,90	34,95	27,73	123,98	160,24
PAK	1107,70	207,61	475,61	65,89	34,89	28,95	119,29	175,46
VYS	1065,05	198,90	448,09	61,96	25,03	24,89	116,34	189,86
JMK	1034,35	201,35	452,45	56,76	34,28	32,57	124,98	131,98
OLK	1094,41	195,77	483,87	72,54	40,80	35,24	117,43	148,76
ZLK	1098,94	191,16	445,73	60,50	41,63	34,65	113,84	211,44
MSK	1183,97	214,15	523,49	76,99	48,99	31,79	117,04	171,52
ČR	1101,08	210,21	457,83	63,27	37,03	31,24	119,84	181,66

Tabulka 1: Standardizovaná úmrtnost v ČR podle příčin smrti a kraje bydliště na 100 000 osob – muži a ženy. Zdroj dat: ÚZIS

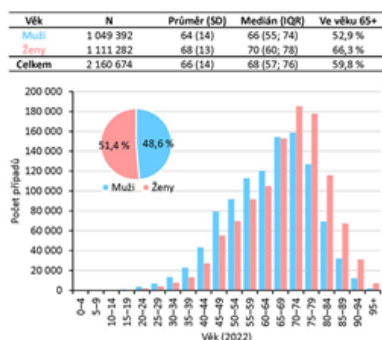
Nejčastější nemocí oběhové soustavy je hypertenze. V roce 2022 bylo v celé ČR pro tuto diagnózu léčeno 2,16 mil. obyvatel. Situace v LK zcela odpovídá celorepublikovému průměru.

Hypertenze: demografické charakteristiky pacientů (2022)

Zdroj: NRHZS 2010–2022

Definice: diagnóza I10 (primární hypertenze) vykládán v lůžkové nebo ambulanci péči (odbornost 001, 101, 107) v kombinaci s užíváním vybraných léků (ATC skupina C02 antihypertenziva, C03 diuretika, C07 beta-blokátory, C08 blokátory kalciových kanálů, C09 lékiva ovlivňující renin-angiotenzinový systém)

Pohlaví, věk a kraj bydliště pacientů – intervalová prevalence (2022): N = 2 160 674
= počet pacientů léčených v roce 2022 s hypertenzí

Graf 1: Hypertenze: demografické charakteristiky pacientů v ČR, 2010–2022. Zdroj dat: ÚZIS

Cíl 8: Zdraví, důležité hledisko v činnosti všech resortů
Akční plán: Zdravotní gramotnost

Garant: Daniela Jansiková, SZÚ Praha, dislokované pracoviště v LBC
Spolupracující: Mgr. Kristýna Dachsová, Ing. Nela Jágrová – KHS LK, Ing. Giljan Dobrevová - VZP
Cíl: Zdravotní gramotnost - přehled aktivit

Opatření	Aktivita nebo skupina aktivit	Termín	Plnění aktivity (ANO- částičně-NE)	Název aktivity a popis	Realizátor a spolupracující	Hodnocení indikátorů (indikátor a jeho hodnocení)	Úskali a rizika plnění (případně důvody neplnění)
1. Zvýšit zdravotní gramotnost skrze aktivity pořádanými SZÚ	1.1 Akce na podporu zdravotní gramotnosti ve školách	2023-2025	ANO	Akce Dentální hygiena - Centrum zdravotní a sociální péče, Holečkova, LBC; přednáška Zdravé zoubky, Zdravá strava, Nebezpečí úrazů a hygiena rukou - ZŠ speciální Jablonné v Podještědí; Zdravíková cesta - interaktivní program pro děti 15.11.2023 Centrum zdravotní a sociální péče, Holečkova, LBC - Hygiena rukou.	SZÚ	počet pořádaných aktivit - 3	
	1.2 Akce na podporu zdravotní gramotnosti ve firmách	2023-2025	ANO	KHS LK - Den zdraví (vyšetření na přístroji InBody, vyšetření hladiny cholesterolu, měření tlaku, síly stisku ruky, konzultace naměřených hodnot).	SZÚ	počet pořádaných aktivit - 1	
	1.3 Organizace akcí na podporu zdravotní gramotnosti pro širokou veřejnost	2023-2025	ANO	Akce pořádaná ke Světovému dni rakoviny - Knihovna IGI Bratislavice - stanoviště zaměřené na prevenci nádorů a prevenci užívání tabáku; akce HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ - FOKUS Turnov - Prevence nádorů prsu a varlat (návčik samovyšetřování na 3D modelech); Prevence užívání alkoholu - TUL, Voroněžská, LBC; Prevence je zábavnější než demence - interaktivní výstava v prostorách KÚ LK; akce HRAVĚ jak žít ZDRAVĚ - Městský úřad Jilemnice, (návčik samovyšetřování na 3D modelech).	SZÚ	počet pořádaných aktivit - 5	

Příklad dobré praxe

Preventivní program „Dej si taky, díky nechci“:

V letošním roce vznikl v Centru podpory veřejného zdraví na SZÚ nový interaktivní preventivní program „Dej si taky, díky nechci“. Je zaměřený na problematiku užívání alkoholu, tabáku a jiných alternativ klasických cigaret a je určen pro žáky 6. a 7. tříd ZŠ. Program je připraven tak, aby žáky zaujal a vtáhl je do čtyř životních příběhů jejich vrstevníků. Žáci pracují samostatně ve čtyřech skupinách a prochází čtyřmi stanovišti, na kterých plní připravené úkoly. Žáky řešit úkoly baví, podněcuje je k zamyšlení se nad reálnými situacemi a mají potřebu najít správnou odpověď. Program není založen na přednášce - lektor/ pedagog pouze dohlíží, směřuje žáky ke správným stanovištím a jen v případě potřeby poradí. Program je tedy postaven na samostatnosti a zodpovědnosti žáků. Pouze v závěru akce žáci společně s lektorem zkontrolují odpovědi a upevní si tak poznatky o správném životním stylu.

Preventivní program „Zdravíková cesta“:

„Zdravíková cesta“ je novým interaktivním programem SZÚ, který se zaměřuje na podporu zdravého životního stylu u dětí a je určen pro žáky prvního stupně ZŠ. Jeho cílem je předat dětem informace o dentálním zdraví, hygieně rukou, prevenci úrazů a o správné výživě, a to hravou a zábavnou formou, při které se co nejvíce zapojují do práce a zjišťují, proč je důležité se o své zdraví starat.

2 SEZNAM ZKRATEK

BESIP	Bezpečnost silničního provozu
BP	Bakalářská práce
BWR	Bordetova-Wassermannova reakce (test na syfilis)
ČSÚ	Český statistický úřad
DDH	Dětské dopravní hřiště
DP	Diplomová práce
DSMC	Dopravní soutěž mladých cyklistů
GIS	Geografický informační systém
HCV	Virus Hepatitidy C
HIA	Health Impact Assessment (hodnocení vlivů na veřejné zdraví)
HIV	Human Immunodeficiency Virus (vir selhání lidské imunity)
IROP	Integrovaný regionální operační program
JBC	Jablonec nad Nisou
KHS LK	Krajská hygienická stanice Libereckého kraje
KNL	Krajská nemocnice Liberec
KKSZD	Krajská koordinační skupina pro duševní zdraví
KTV	Katedra tělesné výchovy a sportu FP
KÚ LK	Krajský úřad Libereckého kraje
LBC	Liberec
LCA	Life Cycle Assessment (posuzování životního cyklu)
LDR	Letní dětská rekreace
LK	Liberecký kraj
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NzP	Nemoci z povolání
NZIP	Národní zdravotnický informační portál
NNO	Nestátní nezisková organizace
ND	Nutriční doporučení
OOVZ	Orgán ochrany veřejného zdraví
OPL	Omamné a psychotropní látky
OSV	Odbor sociálních věcí
PET/CT	Pozitronová emisní tomografie/počítačová tomografie
PL	Praktický lékař
PLDD	Praktický lékař pro děti a dorost
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SěVK	Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.
SMI	Multidisciplinární péče o osoby s vážnými duševními chorobami
SZD	Státní zdravotní dozor
SZÚ	Státní zdravotní ústav
ŠJ	Školní jídelna
TAČR	Technologická agentura ČR

TCA	Technological capability assessment (posouzení technologické způsobilosti)
TUL	Technická univerzita v Liberci
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VHC	Virus Hepatitidy C
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
VZ	Vzdělávací zpráva
ZA	Zotavovací akce
ZŠ	Základní škola
ZŠJ	Zdravá školní jídelna
ZZ	Zdravotnické zařízení